

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΑΡΥΤΗΣ
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

7 ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ

Απόσπασμα

"ΕΣΤΙΑΣ"

18.3.1927

Χρονολογία

ΓΥΡΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΟΙΗΤΗΝ

ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ ΡΟΥΤΔΗΣ

Ο μελαγχολικός Σολωμός ειχεν ανάγκην κάποτε να βραχέ και να γελᾷ κατά τὰ χρόνια τῆς ἐν Ζακύνθῳ διαμονῆς του. Εὐτυχῶς ἔπληξε πρὸ χειρὸς ἕνας τύπος μοναδικὸς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν : Ὁ Ντοτόρος, ὁ Ροττῆς. Ὁ Ιατρός αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀπεθανάτισθη ἀπὸ τὸν ἐθνικὸν μας ποιητὴν, ἀνήκειν εἰς ἐκλεκτὴν οἰκογένειαν τῆς τῆς Ζακύνθου, ἣ ποῖα καὶ εἰλικ τὴν καταγωγὴν ἐξ Ἐϋθησίων. Ὁ Διονύσιος ἐγεννήθη περὶ τὸ 1757 καὶ ἀπέθανεν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1835. Ὁ τὸν, λοιπόν, ὁ Σολωμὸς ἐπανήλθεν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, ὁ Ροττῆς εἶχεν ἤδη περάσει· τὸ ἐξήκο στὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Εἶχε σπουδάσει ἰατροφιλοσοφίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάδοβας. Παρ' ὅλην τὴν μόρφωσίν του, ἦτο κοῦφος καὶ ἐπιπόλαιος, ἔχων μίαν μακίαν ἀστείαν : οὐ ἦτο ὁ μόνος ποιητῆς εἰς τὴν Ζακύνθον. Αὐτὸ δὲ καὶ τὸν κατέστρεψε. Διότι ἔπληξε τότε ὁ Κομοτότος, ἄρχων πανίσχυρος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπίσης τὴν μονομανίαν / νὰ γράφῃ ποιήματα. Ὁ Ροττῆς, λοιπόν, παντῶ ἔλεγε, ὅτι τὰ ποιήματά του ἦσαν γελοία. Ὁ Κομοτότος ὅμως ἐκδικήσεν αὐτὸ καὶ διὰ τῶν οἰκείων του διεδῆσε πλείστας συκοφαντίας κατὰ τοῦ ἀτυχχοῦ Ροττῆ, κατηγορῶν αὐτὸν ὡς ἀνίκανον ἰατρὸν καὶ ὡς διεφθαρμένον ἄνθρωπον. Αὐτὸ ἤρκεσε νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν παλατιάν τοῦ ἰατροῦ Ροττῆ, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ συντηρηθῆται, ἐπέλησεν ὅλα τα πατρογονικά κτήματά του καὶ, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν ὅλων τῶν πόρων, ἠναγκάσθη νὰ κάμνῃ τὸν διδάσκων τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς.

Τότε ἐνεφανίσθη ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ὁ Σολωμὸς, ὁ ὁποῖος, γεγαῖστος ὢν, ἀνέλαβε νὰ τὸν τροφοδοτῇ, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τὸν μεταχειρίζεται διὰ τὴν... γελωτοθεραπείαν του. Καὶ ἔτσι μετεβλήθη ὁ Ντοτόρος ὁ Ροττῆς εἰς γελωτοποιὸν τοῦ ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐξωγράφισε θαυμασιῶς εἰς τρεῖς σατύρας. Αἱ δύο εἰς αὐτῶν εἰνε γνωστόταται, καθ' ὃ δημοσιευθεῖσαι ἀπὸ τὸν Πολυλάω. Ἡ τρίτη εἰνε ἀνεκδοτος, ὁ δὲ ὑποφαινόμενος εἶχε τὴν τύχην νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ τὴν δημοσιεύσῃ, μαζὶ μὲ ἄλλα, εἰς τὸν τόμον τῶν «Ανεκδότων Ἔργων τοῦ Σολωμοῦ», τὰ ὁποῖα ἐξεδόθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς.

Ἡ τρίτη αὕτη σατύρα εἰνε ὠραιότερα, ἴσως, ἀπὸ τὰς προγεγεστέρας. Τὸ θέμα εἰνε, ἐνοσιεται, τὸ αὐτό : αἱ ἱατρικαὶ ἐπιτυχφαίς τοῦ Ροττῆ πρὸς ἕνα ἀνεψιὸν του. Καὶ τὸ ὕψος περίπου τὸ ἴδιον :

— Μωρὲ πέρ μου, σάν τι ἀκοῖς !
— Ἀκούω πόνοους τρουερους.
— Ho capito, molto bene.
μὴν πικραίνεσαι, καὶ ὡμένα,
ὅπως σοῦ ἤλθε ξαφνικό
καὶ γιὰ τοῦτο εἶμαι ἐδῶ.
Ἄβελφῆ, νὰ μὴ φοβᾷται
νάτο, πῶς τὸ πόρτος batte
φέρτε, φέρτε του ζουμί.
grasso un po' per dir cosi.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ τὰς συμβουλὰς πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του, ὁ Ροττῆς, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς ἀβελφῆς του Ζαχαρούλας, ἀλλ' αἰφνιδίως σταματᾷ κάτω ἀπὸ τὸ παραθύρι καὶ φωνάζει :

Ζαχαρένα, εἶχα ἐδῶ,
καὶ ἔχω νὰ σοῦ πῶ.
Καὶ προβάτεις ἣ Ζαχαρένα:
«Τὸ γὰ μου μαλαματένια,
νὰ τοῦ πῆς τοῦ μασκαρᾷ
νὰ κουκουλωθῇ καλὰ !...

Ὁ Σολωμὸς τὸν ἐπείραξε δυνατὰ, ἀλλ' ὁ Ροττῆς ἔκανε τὸν κουτὸ, ὁ ὅτι, ἄνευ τοῦ Σολωμοῦ ἐκινδύνους νὰ πεθάνῃ ἀπὸ ἀστίαν.

Κάποτε ὁ Σολωμὸς εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν παλαιὸν δῖπλωμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀρχαίων, ἀγνωστον εἰς ποῖον ἀνήκον. Ἐξῆς λοιπόν τὸ ἐπ' αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐγράφε τὸ ὄνομα τοῦ Ροττῆ. Μόλις εἰσῆλθεν ὁ Ροττῆς τὸ βράδυ εἰς τὸ σκλόν τοῦ Σολωμοῦ, οἱ οὖν νηγμένοι τὸν ἀπεθέσαν, ἐνῶ ὁ Σολωμὸς τοῦ ἀνεγίνωσκε τὸ δῖπλωμα. Οἱ λοιποὶ τῆς παρέας ἐπῆραν τότε τὸν Ροττῆν εἰς τὴν ἀγκυλιὰ καὶ

τὸν περιέφεραν ἀνὰ τὸ παλῶριον σαλόν, ἐνῶ ὁ Ροττῆς ἐπαλαιάδαζε :

— «Φτιάουνε τιμές ! Μπῶστα ! Μπῶστα ! νὶ prego !

Ὁ Ροττῆς εἶχεν ἐξαιρετικὴν ἀγάπην πρὸς ἕν ἔργον του «Il Passio», δηλαδὴ τὰ «Πάθη τοῦ Χριστοῦ». Τὸ χειρόγραφόν του εἶχε πάντοτε εἰς τὴν τσέπην του καὶ συγχότατα τὸ ἀνεγίνωσκε. Μίαν ἡμέραν ὁ Σολωμὸς καὶ ἡ παρέα του τὸν ἐπέσαν καὶ μετέθε εἰς τὸν καθολικὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὅπου ὁ Ροττῆς περιεβλήθη τὰ ἱερτικὰ ζῆφια καὶ, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, παρουσία τῆς παρέας τοῦ Σολωμοῦ μόνον, ἀπήγγειλε τὸ ἔργον του. Οἱ ἀκραταὶ μετὰ προσποιητῶν θαυρῶν, ἤκουσαν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐξωφρενικοῦ αὐτοῦ τερατοουργήματος. Εἰς τὸ τέλος δὲ ἡ ἀνάγνωσις διεκόπη, ὁ ὅτι τόσοσ συνεκινήθη καὶ αὐτός ὁ συγγραφεὺς, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθῆσῃ.

Ὁ Σολωμὸς ἐγράφε σατύρας ἐναντίον τοῦ Ροττῆ καὶ τὰς εἶδεν εἰς τὸν ἔκλι εὐρισκόμενον τότε καθολικὸν ἱερέα καὶ λόγιον Μαρὸν, ὁ ὁποῖος, χάριν ἀστειότητος, τὰς παρουσίαζεν ὡς ἰδικὰς του. Ὁ Ροττῆς ὀργισμένος, ἀπαντοῦσε μὲ ἄλλας σατύρας. Τότε ὁ Σολωμὸς ἐπαίνεδαεν καὶ ἐπῆνε τοὺς στίχους τοῦ Ροττῆ, κατακρίνων ἕκ μόνον τὴν ἀβλιότητα τῶν ποιημάτων τοῦ Μαρὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναίδειάν του, ὁ ὅτι ὕβριζε τὸν μεγαλύτερον ποιητὴν τῆς Ζακύνθου. Τὸ ἀστειόρον δὲ ἦτο, ὅτι, ὅταν ἀργότερα ὁ Μαρὸν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ζακύνθον, ὁ Σολωμὸς ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ σατύρας, τὰς ὁποίας παρουσίαζεν εἰς τὸν Ροττῆν, ὡς δῆθεν στελλομένας ἀπὸ τὸν Μαρὸν. Καὶ ὁ Ροττῆς ἐσοπευσε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ μὲ ἄλλας σατύρας.

Ὁρισεμένος ὁ Ροττῆς δὴν ἐφθανε μέχρι τοιοῦτου σημείου ἠλιθιότητος, ὥστε νὰ τὰ πιστεύῃ ὅλα αὐτὰ. Ἄλλ' ἡ ἀνάγκη τὸν ἔκαμνε νὰ σπαταίῃ. Ὁ Πολυλάς γράφει :

«Ὁ Σολωμὸς εἶχε τὰ χρήματά του εἰς ἕνα συρτάρι ἀκλειστό. Ὅταν ὁ Ροττῆς εἶχε χρεια, ἐπήγγαινε νὰ τὸν εἶδῃ τὸ πρωτ, ἐνῶ ἦταν ἀκόμη στὸ κρεβάτι, καὶ ὁμωροσά τὸν ἄνοιγε τὸ συρτάρι καὶ ἐπαίρνε χρήματα. Ὁ Σολωμὸς τοῦ εἶλεγε :

— Ἀγαπητέ, δατόρο, μὴ τὰ πάρης ὅλα, τὶ δὴν καρτερᾷ ἄλλα γιὰ τοῦτας τῆς ἡμέρας.

— Μὴ φοβᾷσαι, καὶ ἀπαντοῦσε ὁ Ροττῆς, θέλει πάτω ἕνα μέρος μονάχα.

Αὐτὸ τὸ ἀνεκδοτον ἐξήγητ ὠραία τὴν ὑπομονήν, τὴν ὁποίαν ὁ Ροττῆς ἀντέτασεν εἰς τὰ τοσοῦτερὰ παράματα τοῦ Σολωμοῦ. Ἡ κοιλία εὐγνωμονοῦσα ὑπέτασσε καὶ ἐδάμαζε τὴν περιπαλομένην μεγαλοφυίαν.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ